

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	17.04.2025, Kuressaare
Koostaja ametinimetus ja nimi:	ringkonnaprokurör Rainer Amur
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	25274050041
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 2 p 2
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX XXX (ikXXX)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb käesolevat kriminaalasja, milles XXX XXXle on 11.03.2025 esitatud kahtlustus KarS § 121 lg 2 p 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, mis seisnes selles, et tema lõi 29.01.2025 laadija juhtmega vastu oma lapselapse 10-aastase XXX XXX tagumikku, kellega ta elab ühises elukohas Saare maakonnas Kuressaare linnas XXX XX. Löömise tagajärjel tundis XXX XXX valu.

Seega pani XXX XXX tahtlikult toime teisele inimesele valu tekitava kehalise väärkohtlemise lähisuhtes so KarS § 121 lg 2 p 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo.

Kannatanu XXX XXX, kannatanu seadusliku esindaja XXX XXX ja kahtlustatava XXX XXX ütlustega on tõendatud kahtlustatava poolt kahtlustuses kirjeldatud teo toimepanemine. XXX XXX on ise kahtlustatavana ülekuulamisel avaldanud, et on XXX XXX kirjeldatud viisil löönud, kuna ei suutnud enam lapselapse käitumist aktsepteerida.

Tutvunud kriminaalasja materjalidega, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, jõudis prokuratuur järeldusele, et kriminaalmenetlus on võimalik lõpetada KrMS § 202 alusel.

KrMS § 202 kohaselt võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul lõpetada kriminaalmenetluse, kui selle esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, ning seejuures isiku süü ei ole suur, ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju, tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud kohustuse need tasuda ja kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi. Kriminaalmenetluse lõpetamise korral võib prokuratuur kahtlustatavale tema enda nõusolekul panna ühe või mitu kohustust määratud tähtjaks. Kohustuseks võib olla menetluskulude tasumine, tekitatud kahju hüvitamine, kindla summa maksmine riigituludesse või sihtotstarbeliseks kasutamiseks üldsuse huvides, üldkasuliku töö sooritamine, ettenähtud ravile allumine, alkoholi või narkootiliste või psühhotroopsete ainete mitte tarvitamine, alkoholi tarvitamise keelu täitmist kontrolliva elektroonilise seadme valvele allumine või sihtotstarbelise sotsiaalprogrammi läbimine või muu asjakohase kohustuse täitmine.

Sama paragrahvi lõike 7 kohaselt kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur. Lõpetatud kriminaalmenetluse võib prokuratuur käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud alustel oma määrusega uuendada.

KarS § 121 lg 2 p 2 järgi kvalifitseeritav kuritegu, mida kahtlustatavale ette heidetakse, on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustik näeb ette karistusena rahalise karistuse või kuni viieaastase

vangistuse. Seega on tegemist kuriteokoosseisuga, mille puhul on võimalik kriminaalmenetlus lõpetada KrMS § 202 alusel prokuratuuri poolt.

Kriminaalasja materjalidest nähtub, et XXX XXXle etteheidetav ning taunitav käitumine oli tingitud asjaolust, et 10-aastase XXX XXX käitumine oli ajas muutunud niivõrd ebasobivaks ja võimatuks, et XXX XXX ei suutnud enam adekvaatselt sellele reageerida ning käitus valesti so kasutas vägivalda. Toimikumaterjalidest ilmneb, et kuigi XXX XXX teadis, et tema lapselapsel on meditsiiniline käitumuslik probleem, siis pikema aja jooksul tekkinud stressiolukorrad ning lootusetuse tunne sai temast võitu. Kannatanu seadusliku esindaja so ema XXX XXX ütluste kohaselt diagnoositi XXX XXXl 5-aastaselt aktiivsus tähelepanuhäire koos impulsiivsus agressiivsushäiretega. Vägivaldsele XXX XXXle on haiguse kontrolli all hoidmiseks määratud ka tabletiravi, kuid need mõju ei avalda. Perekond teeb tihedat koostööd piirkonnapolitseiga, tugiisiku ning kooli ja lastekaitsega, kuid XXX XXX käitumine on muutunud järjest impulsiivsemaks. Toimikus sisalduvate MIS väljatrükkidest nähtub, et 2025 aastal on XXX XXXga seoses registreeritud 11 infoteadet. Väljakutsed on seotud käitumuslike probleemidega sh riski- ja enesehävitusliku käitumisega, vargusega ja füüsilise vägivallaga.

Saaremaa Vallavalitsuse lastekaitsepspetsialisti ütluste kohaselt on XXX XXX käitumine ajas muutunud problemaatilisemaks. Käitumuslikud probleemid ja lahkkelid on ilmnunud nii XXX XXX kui ka kodus, kus ühist eluaset jagab korraga kolm põlvkonda. XXX XXXl on diagnoositud ATH, ülikõrge impulsiivsus ja autismi spektrihäire ning 2025 aastal viibis ta peaaegu kaks nädalat haiglaravil, kus muudeti tema raviplaani.

Seega ei ole käesoleval ajal vaidlust selles, et XXX XXX riskikäitumine on probleemne tema perekonnale ja ka samas elukohas elavale vanaemale XXX XXXle. Samas ükskõik kui võimatuna olukord ka ei paista, ei õigusta miski meditsiinilise probleemiga lapse löömist. Tänapäeval on vanematel ja vanavanematel keeruline mõista laste psüühikahäireid, ATH-d jms käitumist mõjutavaid diagnoose ning arvatakse, et probleem on lapse enda käitumises, mida on võimalik mõjutada nt ähvarduste või vägivallaga. Fakt on aga see, et haigust vägivallaga ravida ei saa. Prokuratuur lähtub nendest asjaoludest, mis on kriminaaltoimikus tuvastatud ja tõendatud ning käesoleval juhul on tuvastatud meditsiinilise probleemiga lapse impulsiivse tegevuse tagajärjel kahtlustatava poolt tehtud üks löök juhtmega, mille tagajärjena tundis laps valu.

Prokuratuuri hinnangul kahtlustatavale etteheidetava teo sisu ei ole sedavõrd raske, et see muudaks kahtlustatava süü niivõrd suureks, et tema tegu vääriks ilmtingimata kriminaalkorras karistamist, sest igasse olukorda ei saa suhtuda ühtemoodi, vaid hindama peab konkreetset tegu, mis käesolevas asjas viitavad pigem süü väiksusele. Kuigi kahtlemata on toime pandud õigusvastane tegu alaealise lapselapse suhtes vanaema poolt, mis on üldjuhul hukkamõistu vääriv tegu, tuleb siiski arvesse võtta asjaolusid, mis selle teoni viis, kahtlustatava teo tunnistamist ja koos perega probleemile lahenduse otsimist nii tugiisiku, lastekaitse kui arstide abil, mistõttu saab prokuratuuri arvates menetlust siiski oportuuniteediga lõpetada. XXX XXX puhul on ilmne, et tal puuduvad teadmised ja oskused, kuidas toime tulla lapselapsega, kellel on diagnoositud ATH ülikõrge impulsiivsus ja autismi spektrihäire. Prokuratuuri hinnangul on kahtlustataval võimalik oma tunnetega toimetulekut õppida ning seda on võimalik tagada ka menetluse lõpetamisega pandava kohustusega.

Kahtlustatava käitumises puudub prokuratuuri hinnangul avalik menetlushuvi. Avalik menetlushuvi puudub üldjuhul kuritegude puhul, kus isiku süü ei ole suur, ning on reeglina olemas juhtudel, kus menetluse jätkamine on vajalik üld- või eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt. Kahtlustatav on varasemalt kriminaal- ja väärteokorras karistamata isik, samuti ei ole tema suhtes kriminaalmenetlust varem lõpetatud KrMS §-st 202 alusel st kuritegelik käitumine ei ole temale eluviisiks, mistõttu tema karistamine ei ole vajalik ka eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt. Kuigi perevägivalla puhul on avalik menetlushuvi üldjuhul olemas, nähtub antud kriminaalasjas kogutud tõenditest, et kahtlustatava poolt kasutatud vägivald on olnud ühekordne ega ole kannatanule põhjustanud raskeid tagajärgi. Samuti on kannatanul olemas vajadusel efektiivsed õiguskaitsevahendid st tal on olemas ema, kes tunnetab kõige paremini tekkinud olukorda ning kes mõistab kahtlustatava käitumist, kuid samas seisab vajadusel ka oma tütre eest, millele viitab asjaolu, et ta ülekuulamisel andis ütlusi

kahtlustatava suhtes. Pere on lastekaitse kontrolli all ning üheskoos otsitakse perele lahendusi. Kahtlustatav on näidanud, et suudab õiguskuulekalt käituda ka ilma karistusõiguslike meetmete rakendamiseta, mistõttu tema kriminaalkorras karistamine ei teeniks ka üldpreventiivset eesmärki ega oleks vajalik ka õiguskorra kaitsmise huvides. Seega lähtudes *ultima ratio* põhimõttest, ei ole kahtlustatava kriminaalkorras karistamine antud juhul vältimatult vajalik.

Eeltoodust tulenevalt, kuna tegemist on teise astme kuriteoga, milles isiku süü ei ole suur ja menetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, ning kahtlustatav on andnud nõusoleku täita talle määratud kohustused, leiab prokuratuur, et on olemas alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks kahtlustatava suhtes KrMS § 202 sätteid kohaldades.

Juhindudes KrMS § 202 lg 1, 2, 3 ja 7 ja 206, ringkonnaprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 25274050041 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik: kohustada XXX XXX:
 - 2.1 Mitte panema toime uut kehalist väärkohtlemist käesoleva määruse allkirjastamisest kuni **17.04.2026**. Nimetatud nõude eiramine toob kaasa käesoleva kriminaalasja menetluse viivitamatu uuendamise.
 - 2.2 KrMS § 202 lg 2 p 7 alusel kohustub XXX XXX pöörduma 5 tööpäeva jooksul alates kriminaalmenetluse lõpetamise määruse allkirjastamise kuupäevast, s.o hiljemalt **25.04.2025** Sotsiaalkindlustusameti poole nõustamisteenuse (vägivallast loobumise toetamine) saamiseks. Nõustajaks on Sotsiaalkindlustusameti vägivallast loobumise toetamise nõustaja Ege Ollino, kellega tuleb võtta ühendust telefonil 5366 8617. XXX XXX kohustub teavitama Lääne Ringkonnaprokuratuuri e-posti aadressi laanerp.kohustused@prokuratuur.ee kaudu hiljemalt **30.04.2025** nõustajaga ühenduse võtmisest ning hiljemalt **17.06.2025** esimese nõustamiskorra läbimisest. XXX XXX kohustub osalema nõustamisel nõustaja poolt ette antud arvul kordi ning järgima nõustajaga koostöös koostatud tegevusplaani. Nõustaja poolt kindlaks määratud arvul nõustamiskohtumistel tuleb osaleda kuni **17.10.2025**. Nõustamine lõpetatakse nõustaja kinnituse alusel, omaalgatuslik lõpetamine ei ole lubatud.
3. Määratud kohustuse täitmise tähtaeg: vt punkt 2. **Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustusi, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.**
4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: DVD plaad jätta kriminaalasja juurde.
6. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtueksperitiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: ei ole vaja teatada ega kustutada.
7. Kriminaalmenetluse kulud: ei ole.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale XXX XXXle ja kannatanu XXX XXX seaduslikele esindajatele XXX XXXle ja XXX XXX.
9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Rainer Amur
Ringkonnaprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja
punktis 2 nimetatud kohustustega nõus: _____
(nimi ja allkiri)

Olen kriminaalmenetluse lõpetamise määruse kätte saanud: _____
(kuupäev ja allkiri)